

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף י"ב'
הדף היומי בהלכה: סימן קל"א מסימן קל"ב סעיף ב' עד אמצע הסעיף 'ואומרים קדיש'
המוסר היומי: שמה"ל חלק ב' 'ודע עוד' עד סוף פרק ט'

לוח
לימוד
יומי:

האם יש טעם לאמירת קדיש לפני הקבורה?

כפי שלמדנו, הבן אומר קדיש לאחר פטירת אביו ואמו כדי להגן עליהם ממידת הדין. עיקר הדין בגיהנום מתחיל לאחר סתימת הקבר, ונמשך במשך שבעה ימים, פוחת וממשיך עד שלושים יום, ולאחר מכן פוחת עוד. לפיכך, חובת אמירת קדיש היא מסיום הקבורה והלאה, בדרגת חשיבות לפי הזמנים הנ"ל. אולם, אף לפני סתימת הקבר נעשה מעט דין בנשמת הנפטר, ועל כן טוב לומר קדיש גם לפני הקבורה, וכגון שנפטר בשבת ואין לבן דין 'אונן'; וכך המנהג. [ביה"ל קונטרס מאמר קדישין; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

באיזו תקופה אסור לאדם לשמש כש"ץ?

חכמינו ז"ל אמרו: "משפט רשעים בגיהנום - שנים עשר חודש", ולפיכך נהגו שהבן מפסיק לומר קדיש ולשמש כש"ץ לעילוי נשמת אביו ואמו בסיום אחד עשר חודש מהקבורה, כדי לכבדם בכך ולהראות שאינם רשעים, ואינם זקוקים לקדיש ולתפילה שיגנו עליהם כל שנים עשר החודשים. ויש שכתב שיותר לשמש כש"ץ בחודש השנים עשר; ויש שכתב שאף לדעת האוסרים, מותר לשמש כש"ץ באופן אקראי, בלא שראה שעושה כן לעילוי נשמת אביו. [ביה"ל קונטרס מאמר קדישין; ביאורים ומוספים דרשו, 18; וראה שם, 17]

מי מאזין לאמירת 'עלינו לשבח'?

מנהג ישראל מימות עולם לומר 'עלינו לשבח' לאחר התפילה. וכתבו הפוסקים שצריך לאומרו באימה וביראה, כיון שכל צבא השמים מאזינים לאמירה זו, והקדוש ברוך הוא עומד עם פמליה של מעלה, וכולם עונים ואומרים: "אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלקיו". והנמצא בבית הכנסת בשעה שהציבור אומרים עלינו, צריך לאומרו עמהם, אך אין להפסיק לשם כך באמצע פסוקי דזמרה או ברכות קריאת שמע. [סעיף ב' וס"ק ח; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

אתמול למדנו

- ההשתחויה לה' בהצמדת הפנים לקרקע אסורה באופנים שונים, אם מדאורייתא ואם מדרבנן, ואם פורס המשתחויה תחתיו שטיח, בגד וכדומה, וחוצץ בין פניו לרצפה, הריהי מותרת.
- בימות החול לאחר תפילת שחרית, ובשבת לפני תפילת מנחה, אומרים את פסוקי 'ובא לציון', ובהם פסוקי הקדושה. ולכתחילה יש לומר קדושה זו עם הציבור.
- מנהג ישראל מימי חכמינו ז"ל שהבן אומר קדיש לאחר פטירת אביו, כדי להגן עליו ממידת הדין; ונהגו לאומרו עד תום אחד עשר חודש מיום קבורת האב או האם.

מחר נלמד

- מה הקשר בין תוכן הקדיש לכל הפסוקים שבתורה?
- 'קדיש יתום' - מדוע דווקא קדיש זה נועד ליתומים?
- עד מתי יש תועלת לנשמה באמירת קדיש?

